

пётро қиңқо

БУДЕ
ЗАВТРА
ДЕНЬ

лирика

ПЕТРО КІЗКО

БУДЕ ЗАВТРА ДЕНЬ

ЛІРИКА

Видання
Спілки Української Молоді Америки

1957

Printed by „Dnipro”, 77 St. Marks Place, New York, N. Y.

ВІК-КАЛІКА

Серед руїн, де світ широкий кров'ю стік,
Бреде на милицях блідий Двадцятий вік.

Лаштують люди зброю потай, потихеньку
Ї нагострюють, щоб недругові пельку

Заткнути, хоч ледве на ногах тримається усякий
І душі всіх загорнені в тугу і чорну мряку.

Лякається людини зморена людина.
Земля — руїна.

У образі спотворених людей-калік
Бреде на милицях блідий Двадцятий вік.

1946.

НЕБО ПЛАЧЕ

Небо плаче дощем,
Людина і звір — слізами,
Земля, квіти й дерева — росою.
Тільки не плаче ріка —
Сліз бо на ній не видно.

Так плаче моя душа —
Тихо, мовчазно, безслізно.

1955.

ЗНЕВІРА

Сьогодні знову кликали. Питали знову: — Де ти
Родивсь і як в Німеччину попав?
Веліли роздягтись. Які, дивились, є прикмети.
А прикінці — анкету підписав.

В сто-сотий раз про батька, діда й прадіда
[питали,
Допитувались, бгали у папір,
Як павуки, у павутиння душу, обгортали,
Наставивши на неї пильний зір.

Паперів тих вже стало б гать велику загатити,
З яких би горе било джерелом.
А нині ти вкладай в папір нові й нові про себе
[звіти,
Усе розкрий — як є і як було.

І от — по тім на тебе знов „розбійник” скажуть,
[знаю,
Лише за те, що в тих анкетах ти
Своєю честю правду власну широко відкриваєш,
Її у інших прагнучи знайти.

Розбійником назвуть і знов ганятимуть по світу,
Як винуватця лих усіх, пожеж.
І ти шукатимеш все правди, мріями зогрітий,
Поки в жебрацтві чорнім зогниєш.

1946.

ТЛІЄ ДЕНЬ

Тліє день, як багаття в сльоту, що, людьми
[позабуте,

У яру догора. Тільки попіл та чад.

Йдеш крізь день цей сльотавий сліпцем наугад,
Гнаний світом, як пес. Йдеш голодний, холодний,
[роззутий.

На пути — дерева, хутори. Ген, по луках
Скот пасеться сумирний. Усе, як було.

Лиш людей не зустрінеш. Не люди, а зло
Зустрічає в дорозі тебе. О, незміряна муко!

Сльозипадають долі, як докір для світу, як
[просьба.

Простяглasyя вдалінь нив зелених габа.

„Поможіть!” — виривається з серця. Та ба!
Обізвався на крик той розпуки й тривоги хоч
[хтось би.

Тліє день, як багаття в сльоту, у яру позабуте.
Йдеш крізь день цей сльотавий сліпцем наугад,
Йдеш крізь темряву кривди, образи і зрад,
Йдеш і плачеш, і плачеш, голодний, холодний,
[роззутий.

1947.

В ПОЛОНІ

Вже й проклясти не всилі ми. Уста закам'яніли.
Довкола все у попелі й диму.
Нам навіть сонце стало за пітьму
І за пустелю чорну і скривавлену світ білій.

Друг друга не признає. Обличчя голод і утома
Зробили жовтими, як жовтий віск.
В очах погас іще недавній блиск,
Лише слюза тремтить — свідок журби за
[рідним домом.]

Ідуть колони. Сірі, як осіння мряка сіра.
Ледь-ледь волочим ноги по стерні.
І ось вчувається чийсь крик мені
Ї на мить підводиться і оживає віра.

Я чую крик: — Синочку рідний! Втіхо ж ти
[єдина!] О, чорний світе! Пустко навісна!
Я бачу — руки простяга вона,
В хустині білій мати, рідна мати з України.

Біжить услід за бранцями, що йдуть на гибель-
[страту.] В руці маленький вузлик. — На, візьми!
Сама не бачить світу за слізьми,
Не знаючи, як вузлик в руки синові подати.

Кругом колон дозорці йдуть з сталевими очима,
Їх не зворушать страдних голоси!
Хоч проклинай, хоч Господом проси! —
Не пустять. Чути тільки лайку грубу за плечима

Та ми не всилі їх, кривавих, проклясти вже
[навіть.

В дощах заклякли, в мряках і вітрах.
Волочим ноги спухлі по степах,
Ночуємо, безсилі впавши, на гнилій отаві.

А де ж поділась ти, моя старенька, страдна мамо,
В старій кохтині, з вузликом в руках?...
Ой, кряче, кряче вороння в степах, —
Де матінка моя лежить під білими снігами.

1946.

В'ЯЗНІ

Над багаттям сидять, гріють змерзлі кістки.
Руки й голови горнутуть у сірі бушлати.
На обличчях застигли не роки — віки,
Чорні дні Колими й Забайкалля, та тюрми,
[та грати.

Вечір хрипло скимлить у осінній сльоті,
Гонить чорні, як вугіль, розгойдані тучі.
Десь, напевно, в цей вечір караєшся ти,
Рідна нене, з Самари синів своїх ждучи?

Десь виходить за сіре, широке село,
Недобите, неспалене ще, уціліле,
Синьоока херсонка й підносить чоло:
Чи не йде, не вертає із каторги милий?

Хто ж хоч словом озветься? А чи не оцей,
Що стоїть ось, мов тичка, й гвинтівкою брязка
Конвоїр, у якого давно вже лице —
Не лице, а нелюдська бездушності маска.

Він одно лише знає: --- Пагрелісь? Пайдьом!..
Устають, розгинаючи кволі, натомлені спини,
Щоб до ранку під ночі холодним крилом
Розвантажувати шпали й вапно безупину.

А уранці волочаться в табір. Скоріш
До „участка” б дійти, баланди попоїсти,
У якій лише гичка гнила та спориш,
Та картоплі лушпиння із кусником тіста.

А в баракі, на нарах, калюжі води,
У лахміттю кишить ; ворується нужа.
Голосник же над вухом гукає: — Веди
По шляху перемог нас, Батьку і Муже!

...Над багаттям сидять, зогрівають кістки.
Руки й голови горнутуть у сірі бушлати.
І, здається, не хмиз — дотлівають роки
Під обслизлим, як оливо, небом кошлатим.

1947.

СМЕРТЬ В'ЯЗНЯ

Двадцять літ просидів у в'язниці,
Все життя перейдено за пів.
Зблід, пожовк, як колос на пшеници,
Що давним-давно вже переспів.

Та життя найгірше не без долі,
Зацвіла надія в ньому знов.
Вчора ранком вийшов він на волю,
Тільки вже додому не дійшов.

За глухим охмареним Замостям
Впав, знемігши, руки простягнув.
Рознесли вовки останки-кости
По широкім полечку-лану.

1947.

ТІІІ

Мій усміх сніжинкою впав,
Застиг на холоднім камінні.
Так довго не видно заграв,
Лиш тіні, лиш тіні і тіні.

Ввижаються верби і став
І даль голуба в мерехтінні.
Так довго не видно заграв,
Лиш тіні, лиш тіні і тіні.

Дзюркоче десь річка між трав
І чути пісні солов'їні.
Так довго не видно заграв,
Лиш тіні, лиш тіні і тіні.

Я серце у мріях скупав,
Як сонце світанок в промінні.
Так довго не видно заграв,
Лиш тіні, лиш тіні і тіні.

Хтось усміх у мене узяв
І кинув на гостре каміння.
Так довго не видно заграв,
Лиш тіні, лиш тіні і тіні.

1952.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

Делегати ОН, після невдалих
засідань у паризькому палаці
Шайо, влаштували великий баль.
(З газет)

Танцюй, Шайо, в безумнім крутежі,
Яка весела і щаслива мить! —
Життя лежить розбите на межі
Й даремно в твій ясний палац зорить.

В Кремлі снується змова світова,
Жахтить людською кров'ю синя даль.
Шуми, Шайо, кричи гучніш „віват”,
Дзвени дзвінкіше, розвеселий баль!

Там у лісах захмурених Карпат,
В далеких пущах борються брати.
Співай, Шайо! Віват тобі, віват!
Танцюй, як далі нікуди іти!

Над прірви дном трагічний день стоїть.
Людська душа згвалтована вмира.
Танцюй, Шайо! Хай згине білий світ!
Хай прийде чорна Демона пора!

Танцюй, Шайо, в безумнім крутежі,
Яка весела і щаслива мить! —
Життя лежить розбите на межі
Й даřемно в твій ясний палац зорить.

8.XI.1948.

**

Ранки мої чарівні, золоті,
Ви ж не відходьте, побудьте зо мною,
Ви — наче матері руки оті,
Грієте серце мое теплотою.
Ви — мов криниці ясне джерело,
Силу і свіжість вливаєте в душу.
Все найчорніше, що вчора було,
З вами світліє, тепліє. І мушу —
Хочу чи можу — всім світом радіть
В ранки такі голубі і пахучі.
З ними ж бо інший підводиться світ,
Повному дніві назустріч ідучи.
Ви — наче лікар із ліком в руці,
Кинете промінь цілющий на рану,
Й гояться болі. Мов сад в молоці —
Мужність і молодість квітнути стануть.
Ранки мої чарівні, золоті,
Ви ж не відходьте, побудьте зо мною.
Ви — наче матері руки оті,
Грієте серце мое теплотою.

6.7.1955.

БУДЕ ЗАВТРА ДЕНЬ

Квітчаю серце втіхою,
Що буде завтра день,
Що прозорінню тихою
На землю упаде
І стежки промінням вистеле
Для мене і для всіх.
І буде усім мило нам,
І буде спіти сміх.
І надії вистигатимуть,
Мов колос на житах, —
Що ще і нам співатимуть
Дзвінкі, мов мідь, літа.
Що ще весна під стріхою
Гніздо і нам зведе.
Квітчаю серце втіхою,
Що буде завтра день.

1955.

**

Це вже втома приходить, коли
Задивляєшся в даль голубу ти
Й бачиш: тіні під ноги лягли
І не можеш ти їх оминути.
Та коли в твоїм серці на дні
Ще живе і квітує ще сила,
Для якої і тіні — ясні,
І надії і мрії — мов крила, —
Ти повинен рушати у путь —
Хай нікому іще невідому! —
І побачиш — з тобою підуть
Найрідніші із рідного дому.
Всі підуть... Як шерега одна,
Як батава одна незборима.
І побачиш: дорога ясна
Ляже впрост під твоїми очима.
Ні, не втома це в тебе, коли
Ти ідеш і усі ми ідемо.
Коли в серці надії лягли
Запашним і тугим чорноземом.

1955.

ШУМИТЬ БЛАКИТЬ

Шумить блакить довкола мене
І сонце прaporом горить.
Поля — квітучі гобелени —
Довершують вроочисту мить.

Іду левадами, ярами,
А далі — стежкою верхів,
Всіма можливими шляхами
Іду до сяйва берегів.

Там чути гомін, клект орлиний
І невгамовний гук гармат, —
То йдуть повстанці України
З-над Бугу, Дону і Карпат.

То квітне вибухом стожарним
Земля, закута в ланцюги,
Де розгулялися намарно
Мого народу вороги.

1953.

ПРИСВЯТА

МІЙ ВІРШ

Вертаюся знову до тебе, мій вірше,
Хоч, може, на тебе ніхто не чека.
Коли б про імпрезу, хай ліпшу чи гіршу,
Могла написати ця сама рука, —

Тоді б навіть бизнесу пильна людина
Глибоку кишеню струснула б до дна.
Бо в тім надзвичайнім звідомленні днини
На першому місці стояла б вона!

А де ж їй знайти себе в цьому ось вірші,
Де жадного прізвища, жадних імен.
Лиш чути, як в ньому стражданнями диші
І б'ється, і плаче душа, що у мент

Великої муки і горя народу
Не може знайти супокою собі.
І поки Москвою закута свобода --
Не змовкне, не стихне вона — далебі!

Комусь не подобатись може цей патос,
Комусь він упоперек горла стає.
Я ж все моє серце готовий віддати
Чи кинуть за щастя моє і твоє.

Я хочу у кожному слові уздріти
І вчути людей не ридання, а сміх,
Щоб в Києві теж усміхалися діти
І мати всміхалася їх;

Щоб жито своє, не чуже засівали,
Щоб шахти й заводи своїми були,
Щоб пісню дівчата свою заспівали,
Щоб воля своя розцвіла на землі;

Щоб кожний відчув і сприйняв насолоду
І слова, і пісні, і праці, і вод
Дніпра гомінкого, краси небозводу,
Щоб славились люди і славивсь народ!

1955.

*
^ ^

Україно, Україно,
Рідна моя доле!
Ти для мене — світ єдиний,
Ти для мене болем,

Ти пекучими сльозами
В моїм серці стала,
Материними піснями,
Радощами й жалем.

Полюбив тебе я, зоре,
За труди і муки,
За твоє і паше горе,
Зустрічі, розлуки;

За Шевченкове страждання,
Їого крок невгнутий,
За Хмельницького повстання,
За Базар і Крути;

За Міхновського, Петлюру,
За Влизька, Телігу,
Що і в грозі і у бурю,
В заметіль-хурдигу

Не спинилися. Спочину
Їм було не треба.
Їм би волі України
Та блакиті неба.

Ще — за хлопців гордокрилих,
За своїх повстанців,
Ворога що б'ють і били
Вдень, вночі і вранці;

За Чупринку і Євгена,
Тих, які живуть ще
В серці в тебе і у мене
Ім'ям невмирущим.

Україно, Україно,
Рідна моя доле!
Ти для мене — світ єдиний,
Ти для мене болем,

Ти пекучими сльозами
В моїм серці стала.
Коли б міг — понад світами
З трепетом і пalom

Я проніс би тебе, зоре,
Летом соколиним,
Щоб побачили всі горе
Твоє, Україно!

Щоб глухі почули крики
І сліпі уздріли,
Що з тобою ті дволики
Москалі зробили.

Я покликав би, гукнув би
Світ закам'янілий
Стати разом проти згуби —
Геть червонсбілих!

Тільки б ти цвіла віками
Світлою зорею,
Над садами, над полями —
Волею своєю!

1955.

У РОТТЕРДАМІ

Вітри аж хитають, трясуть Роттердам,
Із моря женуть гомінке клекотіння,
Мов кожного кличутъ спинитися там,
Де впав Коновалець на гостре каміння.

Мов кличутъ до помсти, розплати за те,
Що краще із кращих життя в нас узято,
Що серце людини, таке золоте,
Зловісною бомбою ворога стято.

І я зупиняюсь, схиляю чоло.
Євгене! Полковнику, друже і брате!
В жалобі сьогодні і місто й село,
Ридання не всилі ніхто вгамувати.

Та ось проминає хвилина жалю,
В душі десь яріє й клубочеться сила
І гнів, що всю душу сповняє мою,
Уже розправляє незборкані крила.

Вони вже лопочуть, рушаючи в путь,
Шумлять, як піднесені горді знамена,
Вони мене знов в Україну несуть
Із ім'ям твоїм невмирущим, Євгене!

Вітри аж хитають, трясуть Роттердам,
Із моря женуть навісне клекотіння.
Спиніться! В жалобі схилітесь там,
Де впав Коновалець на гостре каміння.

1955.

В. Давиденкові

І от уже знову розмову почато,
І хочеться все розповісти тобі
Про те, як нас ждали із фронту дівчата,
Підносячи вгору хустки голубі;

Як мати ночами дивилася в шибу,
Очей не стуляючи ані на мить.
І все їй ввижалося в теміні: ніби
Сини повертають, аж серце щемить.

А батько похмурий витесував лутки
До вікон, що зсунулись і погнили.
Синів не діждатись — немає ні чутки,
Не знати, якою землею пішли.

Ой ждали ж та ждали, мов весен квітучих,
Під свист заметлі і шум ясенів.
А потім, як дні повалили, мов тучі,
Уже й перестали чекати синів.

Сказав тоді батько: — „Ну й добре, що
[сталось,
Що з фронту додому ви не прийшли.
Бо й вам би в халупі сибірській не спалось
І ви б оце землю сибірську довбли”.

Тепер хоч душею полину додому,
Весь край облітаю, Воркуту-Сибір,
Де батько і мати в риданні німому
Натруджені руки здіймають до зір.

До ніг припаду і, мов лист, пригорнуся,
Про болі повім і чужі і свої,
Щоб знала далека скорботна матуся,
Що тут я живу лиш диханням її.

1955.

ВНОЧІ

Коли ніч огортає місто,
Наче мати дитину платком,
І вогні не горять барвисто,
Тільки тиша стоїть за вікном;

Коли вулиці скрізь порожні
Й навіть сторож дріма на посту, —
Я встаю тоді весь тривожний
І у темніч бреду густу.

Полохливо іду бульваром
І не знаю — сполоханий чим,
Може, серця тремким ударом,
Може, кличем далеким твоїм?

Ой, ти, місто, заснуле місто,
Я не можу заснути в тобі,
Коли тут задля мене тісно,
Бо за містом — степи голубі.

Та ще запах густого жита,
І волошків привабливий цвіт,
І могила, калиною вкрита,
І сліди брязкітливих копит.

А для мене за все найдорожче —
Перехрестя зелених доріг,
Де уста цілував дівочі
Під шалений кінноти біг.

Тож піду я крізь ніч імлисту,
Самотою вночі побреду.
Може там, за заснулим містом,
На дорозі тебе знайду.

1953.

Я ШЛЯХ ЗНАЙДУ

Дарма, що снігом замело
Усі шляхи і всі стежини, —
Я путь знайду в своє село
І на бездоріжжя не загину.

Я перейду загати всі,
Позначу слід своєю кров'ю,
Бо чим на світі жити цім,
.Як не жагую любов'ю.

До тих садів, левад і нив,
До річки з вербами рясними,
Де я дитинство проносив,
Немов каміння за плечима;

Де вперше сонце я уздрів
І вперше — сліози материні,
Коли нас гнали із дворів,
Вели в Сибір, як по пустині;

Коли останній хліба шмат,
Останню з схованки зернину
В нас забирає московський кат
І на шляху вбивав дитину.

Що ж може гнів мій погасить,
Що може стримати від походу
Туди, де сонце золотить
Убогий край моого народу?

Нехай снігами замело
Усі шляхи і всі стежини, —
Я путь знайду в своє село
Й на роздоріжжя не загину.

Штуттгарт. 1953.

ПЕРЕД ВЕСНОЮ

І знову юнь ключем заб'є,
Коли весна хлюпне струмками
І у вікно сягне мое
Блакитними руками;

Бруньками стиглими торкне,
Гукне: — Іди, іди до мене!
Яке там сонце он ясне
Які ласкаві клени!

О, весно, весно! Я іду
На поклик твій іду зелений,
Туди, де сонце у саду
Й ласкаві клени!

Щоб зачерпнути там тепла,
Хоч би одним-одно відерце
Й до свого передать села,
Де залишив я серце.

1953.

Я ТУЖУ ВЕСНОЮ

Я тужу весною,
Восени сміюсь, —
Повесні з тобою
В сад не надивлюсь,
А хотів би вічно
Бути з тобою в нім,
О, як мала стріч нам
Дано повесні!
А як прийде осінь, —
Тужно їй самій.
Чуєш, як он просить
Засміятись їй?
І сміюсь тоді я,
У дощі й сльоту.
Й знов немов весніє
В пізню пору ту.
Квітне ніби знову
Сад, хоч і пітьма.
І кінця любові
Нашої — нема.

ВПІЗНАЮ Я ОСІНЬ

Впізнаю я осінь
По її ході —
Пахнуть сінокоси
Ранками тоді.

І дзвенять баштани
Стиглим кавуном.
Жовтий лист каштанів
Пада за вікном.

Соняхи чубаті
Хилять голівки.
Із городу мати
Зносять огірки.

Порожнє поле,
Затихає ліс.
Явір хилить долу
Жовте пасмо кіс.

Впізнаю я осінь
По її ході, —
Пахнуть сінокоси
Ранками тоді.

1955.

МАТИ

Коли в надранні всі ще сплять,
Встає в убраниі сніжнім
І, наче потай, немовля
Бере з колиски ніжно.

Дає синкові повну грудь
Ї шепоче: — Мій солодкий!
Моя надія, втіхо, будь
Із щастям некоротким.

Голублять личенько уста.
І вже всміхнулось. Леле!
— Моє дитятко! Виростай!
Щоб всі сказали: „Велет!”

Годинник цока на стіні,
Відмірює життя нам.
Шепоче мати в тишині:
— Рости, рости, коханий!

1946.

НА РІЗДВО

Різдво! Різдво! — лунає всюди.
Христос рождається! — луна.
І хоч зима — весніють люди
І пісня котиться гучна.

Нема нікого в день цей світлий,
Хто б не спізав, хто б не радів,
Бо він снігами нам розквітлий,
Як сад весняних білих днів.

І хоч стискає серце туга
За не таке Різдво в Краю, --
Нас зогріває пісня друга,
Того, що бореться в бою.

Різдво! Різдво! — лунає всюди.
Христос рождається! — луна.
І хоч зима — весніють люди
І пісня котиться гучна.

1954.

З КОЛЯДОЮ

Сніг, мов білі квіти,
Сиплеться з гори.
То листи-привіти
З неба, від зорі;

Від тієї зірки,
Що з Різдвом прийшла.
З голубої гірки
Вістку принесла:

Вже настав Свят-Вечір,
Довгожданна мить!
— Всім вам — добрий вечір!
Всім вам в щасті житъ!

Широко луною
Спів далеко чутъ, --
Діти з колядою
Весело ідуть.

— Ой, радуйтесь, люди,
Вже зійшла зоря,
Хай же радість буде
І в краю Дніпра!

Щоб лунала слава
Свят-вечірня й там
І звелась Держава
Волі і Хреста!

Щоб уся родина
Радісно жила,
Вільна Україна
Зоряно цвіла.

1954.

ЗАСВЯТКУЄ Й МОЯ ЗЕМЛЯ

Там Великдень сьогодні — казка,
Лиш в уяві живе людській.
Вже й не знати, коли то паска
В Україні була моїй.

Вже й не знати, коли над храмом
Усеночні цвіли вогні,
Коли небо усе піснями
Коливалося вдалині;

Коли ми, ще маленькі діти,
Дожидали з церкви батьків
І не знали, де радість діти
У світанок ясний такий;

Коли йшли у стрічках дівчата
І співали „Христос Воскрес”
Так, що годі й старим мовчати
У це свято землі і небес.

Там Великдень сьогодні — казка,
Лиш в уяві живе людській.
Вже й не знати, коли то паска
В Україні була моїй.

1955.

ГАЛИНА БІДЕНКО

(Уривок з поеми)

1.

Нетесана рипнула хвіртка
В Біденковім трухлім дворі.
І вгледіла Галя крізь шибку:
Хлопчина ступив на поріг.

— Повістка ось тут від сільради, —
В папери він пальцем тицьнув.
— Радійте! Чи, може, не раді?
Тут пишеться про цілину.

У Галі затіпалось серце
Лякливо, мов пташка в сільці.
Їй тільки шістнадцятий. Де ж це
В літа вирушати оці?

Хлопчині не мовила й слова,
Побігла із хати мерщій,
Де мати доїла корови
На фермі колгоспній старій.

Ой, рідна порадонько-доле,
Чи ж правді цій збутися вже?
Ця вістка тривогою коле
І ріже, неначе ножем.

Просила, благала в сільраді
Зоставити вдома. Та де!
— Страну паднімать-то нам надо
В Сібірє, Алтає, везде!

Сухі і скupі, і жорстокі
Слова голови — москаля.
Хитались Галинині кроки,
Неначе хиталась земля.

2.

Прощається з матір'ю Галя,
Де сльози подіти — не зна.
В ячейці щоб часом не взнали,
Що плакала вдома вона.

Бо будуть на зборах питання
Про те валкувати всю ніч,
Про боязнь її і вагання,
Як дивну, незбагнену річ.

А, може, поставлять на „чорну”,
Як ту, що злякалась біди.
І кожний від себе відгорне —
Подітися потім куди?

Прощається Галя. Усмішка
Ледь видна на білих устах.
Щоб горе сховати хоч трішки,
Як тугу ховала в піснях.

І мати це бачить і, видко,
Радніша б дочці помогти,
Та права не має нізвідки,
Де „старші” правують „брати”.

Лиш горне окраєць в хустину
Засохлого хліба. — Нехай
Хоч це тобі буде, Галино,
В дорогу, в незвіданий край.

В подяку дарує цілунок
І теплі обійми дочка
Ї, на плечі закинувши клунок,
Виходить із двору. Гнучка,

Струнка її постать поволі
Важкою ходою пішла.
Дивилася мати: у полі
Осіння зсувалася мла.

Їй кожна, здавалося, латка
Вечірнього світла була,
Як образ забитого батька
І Галі, що з дому пішла.

Забито в війні чоловіка,
Дочку на цілини взяли.
Не знати: дожити як віку,
Бо їй жити немає коли.

Просила хоч вістку подати,
Як тільки приїде туди,
Щоб ночі не плакала мати,
Не спавши з важкої біди.

І хоч обіцяла вернутись,
Як тільки „підробиться” там,
Та матері горя і скрути
Не зменшити й рідним словам.

На шлях задивлялася мати,
Чорніла навкіл далина.
І, хоч повернулась до хати,
Всю ніч не заснула вона.

3.

Вагони, вагони... Дівчата
І хлопці сідають у них.
І латки нема без пляката
На стінах вагонів гнилих.

Читає плякати Галина,
І холодом серце пройма,
Аж бачить — ееселій хлопчина
Підходить, кашкета зніма

І, чемно вклонившися, руку
Міцну і смаглясту подав.
— Покинь, комсомолочко, скуку,
Яка ж тебе мучить біда?

Хіба ж ти не рада цілинам
І ось товариству цьому?
І тихо сказала Галина:
— Я матір лишила саму.

В хлопчини нахмурились брови,
В чуприну він пальці встремив
І, наче шукаючи мови,
Очима блукав в далині.

Гойдалися в присмерку далі,
Чорніли примари-ліси.
— Та й я ж бо, — признався він Галі, —
Єдиний у матері син.

Андрієм зовуся ізмалку,
Мій батько загинув в війні.
І вже не одну перепалку
Прийшлось пережити й мені.

А жити ж, я думаю, мушу,
Хоча б у якій там біді.
Хлопчина усю свою душу
Розкрив, наче книгу, тоді.

І пісні, і щастю, і горю
Початок вже зроблено тут.
Полями летів, як по морю,
І ніс у незвідану путь

Стрімкий і страшний ешелон цей
Два серця — дві долі одні.
Для котрих і небо і сонце,
Світанки і ночі, і дні

Були у єдиному світлі,
Єдиним узяті чуттям.
Так в Галині роки розквітлі
Нове, невідоме життя

Приходило потай, мов злодій,
Неначе й не знати — звідкіль.
Та серцю ставало їй вроді
Чистіше і легше. Із піль

Вчувались пісні солов'їні,
Хоч жовтень довкола стояв.
Здавалося часто Галині,
Що він солов'ями свистав.

І, правди нема де подіти,
Навіщо ховалася з цим?
Вона починала любити
Андрія всім серцем своїм.

Летіли вагони крізь ночі,
Тікала земля з-під коліс.
І мріяло серце дівоче
Про того, хто б щастя приніс!

1955.

ЗМІСТ

Вік-каліка	3
Небо плаче	4
Зневіра	5
Тліє день	6
В полоні	7
В'язні	9
Смерть в'язня	11
Тіні	12
Великий баль	13
Ранки мої	15
Буде завтра день	16
Це вже втома	17
Шумить блакитъ	18

П р и с в я т а

Мій вірш	21
Україно, Україно	23
У Роттердамі	26
I от уже знову	28
Вночі	30
Я шлях знайду	32
Перед весною	34
Я тужу весною	35
Впізнаю я осінь	36
Мати	37
На Різдво	38
З колядою	39
Засвяткує ї моя земля	41
Галина Біденко (уривок з поеми)	42

